

GLOBAL SAKLAMA HİZMETİ İŞLEM ESASLARI

Amaç

İşlem esaslarının amacı, Takasbank tarafından yurtdışı sermaye piyasası araçları muhabirleri aracılığı ile verilen yurtdışı takas ve saklama hizmetine ilişkin operasyonel gereklilikleri ve işlem kurallarını belirlemektir.

Kapsam

Yurtdışı menkul kıymet muhabirlerimiz nezdinde açılan hesaplarda gerçekleştirilen takas, saklama, nakit transferi, hak kullanımları ve diğer hizmetler bu işlem esasları kapsamındadır.

Tanımlar

Euroclear, Euroclear Bank: Yurt dışı menkul kıymet muhabiri Euroclear Bank Brüksel

ISIN (International Securities Identification Number): ISO 6166 standardına uygun olarak ulusal ve uluslararası piyasalarda işlem gören finansal araçlar için tahsis edilen Uluslararası Menkul Kıymet Tanımlama Kodu

Muhabir, Yurtdışı Sermaye Piyasası Araçları Muhabiri: Takasbank'ın yurtdışında saklama hesabı bulunan banka veya saklama kurumu

SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication): Uluslararası finansal telekomünikasyon ağı ve mesajlaşma altyapısı

Takasbank: İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.

Üye: Global Saklama ek sözleşmesini imzalamış olan Takasbank üyesi kuruluş

Web Menü, Üye Web Menü: Takasbank Üye Web Menüsü altında yer alan “Uluslararası Takas ve Saklama İşlemleri” menüsü

Hesap Yapısı

Takasbank üyelerine verdiği global saklama hizmeti kapsamında, yabancı menkul kıymetlerin takas ve saklamasını yapmak amacıyla yurtdışı muhabirleri nezdinde global veya ayrıştırılmış hesaplar açar.

Mevcut yapıda Takasbank yurtdışı menkul kıymet muhabiri olan Euroclear Bank'ta her üyesi için ayrı bir hesap açar. Her üye kendisi için Takasbank tarafından Euroclear Bank'ta açılan hesaba tanımlanır, böylece her üye kendisi için tanımlı hesaba talimat gönderebilir ve bu hesap için gelen bildirimleri görebilir.

Talimatlar

Üyeler takas talimatlarını üye web menüsü “Yurt Dışı İşlem Talimatları” ekranlarında ilgili talimat tipinde talimat oluşturarak veya SWIFT aracılığı ile ISO15022 formatında mesajlar ile veya yazılı olarak Takasbank'a iletir.

a. Üye Web Menüsü'nden Talimat Girişi

“Yurtdışı İşlem Talimatları” ekranlarından takas ve nakit talimatları ve takas talimatlarına ilişkin iptal talimatları üye tarafından girilir.

Takas, nakit ve iptal talimatlarında ilgili alanlar doğru şekilde doldurularak üye tarafından giriş, doğrulama ve onay yapılır. Takas, nakit ve iptal talimatlarının nasıl doldurulacağına ilişkin bilgi ve takas talimat formatları Takasbank internet sitesinde yayımlanan [Global Saklama İşlemleri Kılavuzu](#)'nda detaylı olarak açıklanmaktadır.

Takas talimatları

1. DVP Alış (Nakit karşılığı kıymet alış işlemleri)
2. DVP Satış (Nakit karşılığı kıymet satış işlemleri)
3. FOP Alış (Serbest kıymet alış işlemleri)
4. FOP Satış (Serbest kıymet satış işlemleri)'dir.

Nakit İşlem Talimatları

1. Nakit Ön Bildirim
2. Nakit Transferi Finansal Kurum (Bankalar için)
3. Nakit Transferi Diğer (Banka olmayan tüm diğer üyeler için) 'dir.

Nakit ön bildirim talimatları Euroclear hesabına transfer edilecek tutarlar için Euroclear'a gönderilen ön bildirim talimatıdır. Bu talimatlar nakit transferlerin gönderildikleri valör gününden hesaba geçmesini sağlamak amacı ile kullanılır. Bu talimatlar olmaksızın gönderilen nakit transferi işlemlerinde zaman farkı ve son işlem saatleri gibi uygulamalar sebebi ile valör kaybı olabilmektedir. Son işlem saatlerine ilişkin genel kurallar Global Saklama Kılavuzu'nda yer almakta olup; tatil günlerindeki son işlem saatleri için Dış İşlemler Ekibi ile irtibata geçilmesi gerekmektedir.

Nakit Transferi Finansal Kurum talimatlarını sadece banka olan üyelerimiz girmelidir. Bu talimat ile Euroclear'e sadece MT 202 mesajı iletilerek, nakit tutarın talimatta yer alan alıcı bankanın nakit muhabirine transfer edilmesi sağlanır.

Nakit Transferi Diğer talimatlarında Euroclear'e MT 202 mesajı, üyenin nakit tutarı transfer etmek istediği bankaya ise MT 103 mesajı iletilir. Böylece, nakit tutarın talimatta yer alan alıcı bankanın nakit muhabirine transfer edilmesinin yanı sıra, alıcı bankaya da bildirim mesajı gider. Bu uygulama ile transferin kısa sürede sağlanması amaçlanır.

İptal talimatları

İptal talimatları sisteme girilmiş ve Euroclear'e iletilmiş olan talimatları iptal etmek için girilen talimatlardır. Üyeler tarafından Web Menü'den sadece takas talimatları iptal edilebilir.

b. SWIFT üzerinden Talimat Gönderilmesi

SWIFT erişimi olan üyeler talimatlarını SWIFT aracılığı ile Takasbank'a iletebilir.

Üyeler, SWIFT yolu ile gönderdikleri talimatları SWIFT ISO15022 standartları ve Takasbank'ın Euroclear işlemleri için belirlediği mesaj formatlarına uygun olarak Takasbank BIC koduna gönderir (TVSBTRISXXX). Takas, nakit ve iptal talimatlarının nasıl doldurulacağına ilişkin bilgiler ve SWIFT mesaj formatları, Takasbank internet sitesinde yayımlanan [Global Saklama-Swift Mesaj Formatları ISO 15022](#) dokümanında detaylı olarak açıklanmaktadır.

Takas talimatları

1. MT 541- Receipt vs Payment (Nakit karşılığı kıymet alış işlemleri)
2. MT543- Delivery vs Payment (Nakit karşılığı kıymet satış işlemleri)
3. MT 540- Receive Free (Serbest kıymet alış işlemleri)
4. MT 542-Deliver Free (Serbest kıymet satış işlemleri)

Nakit İşlem Talimatları

1. MT 210- Notice to Receive: Nakit Ön Bildirim

2. MT 202- General Financial Institution Transfer: Nakit Transferi Finansal Kurum (Bankalar için)
3. MT 202.COV- General Financial Institution Transfer: Nakit Transfer Diğeri (Banka olmayan tüm diğeri üyeler için) 'dir.

Nakit ön bildirim talimatları Euroclear hesabına transfer edilecek tutarlar için Euroclear'a gönderilen ön bildirim talimatıdır. Bu talimatlar nakit transferlerin gönderildikleri valör gününden hesaba geçmesini sağlamak amacı ile kullanılır. Bu talimatlar olmaksızın gönderilen nakit transferi işlemlerinde zaman farkı ve son işlem saatleri gibi uygulamalar sebebi ile valör kaybı olabilmektedir. Son işlem saatlerine ilişkin genel kurallar Global Saklama Kılavuzu'nda yer almakta olup; tatil günlerindeki son işlem saatleri için Dış İşlemler Ekibi ile irtibata geçilmesi gerekmektedir.

Nakit Transferi Finansal Kurum talimatlarını sadece banka olan üyelerimiz girmelidir. Bu talimat ile Euroclear'e sadece MT 202 mesajı iletilerek, nakit tutarın talimatta yer alan alıcı bankanın nakit muhabinine transfer edilmesi sağlanır.

Nakit Transferi Diğeri talimatlarında Euroclear'e MT 202 mesajı, üyenin nakit tutarı transfer etmek istediği bankaya ise MT 103 mesajı iletilir. Böylece, nakit tutarın talimatta yer alan alıcı bankanın nakit muhabinine transfer edilmesinin yanı sıra, alıcı bankaya da bildirim mesajı gider. Bu uygulama ile transferin kısa sürede sağlanması amaçlanır.

İptal talimatları

İptal talimatları Euroclear'a gitmiş talimatları iptal etmek için girilen talimatlardır. Üyeler tarafından standart mesajlar ile takas talimatları iptal edilebilir (iptal kodlu MT 540, 541, 542 ve 543 mesajlar ile). Mesaj formatları, Takasbank internet sitesinde yayımlanan [Global Saklama-Swift Mesaj Formatları ISO 15022](#) dokümanında detaylı olarak açıklanmaktadır.

Nakit işlemlerin iptallerinde serbest formatlı MT299 mesajlar kullanılır.

Diğeri talimatlar

Takasbank sisteminde otomasyon kapsamına dahil olmayan ve herhangi bir sebep ile standart mesaj formatları ile işlem yapılamayan durumlarda, talimatlar serbest formatlı şifreli mesajlar ile Takasbank'a iletilebilir.

Serbest format ile gönderilen mesajlar, işlemin gerçekleşmesi için gereken tüm bilgileri eksiksiz ve doğru bir şekilde içermelidir.

Hak Kullanımı Talimatları

Mevcut durumda, Hak Kullanımı Talimatları Takasbank otomasyonu kapsamında olmadığından, hak kullanımı işlemlerinde talimatlar SWIFT MT 599 serbest formatlı mesajlar ile gönderilmelidir.

Hak kullanımı talimatlarında, (1) İlgili hak kullanımı bildirim mesajına (MT564) ait mesaj numarası, (2) Bu bildirimde yer alan opsiyonlardan tercih edilen opsiyonunun numarası ve adı, (3) Hak kullanımına konu olan dayanak menkul kıymetin ISIN kodu ve (4) Hak kullanımına konu olan kıymet adedi bilgileri yer almalıdır.

c. Yazılı Talimatlar

Yazılı talimatlar söz konusu işlemlerde Takasbank sisteminde otomasyonun olmaması, Takasbank'tan kaynaklanan teknik bir aksaklık olması durumunda kabul edilir. Bunun dışında gönderilen yazılı talimatlar Global Saklama Ücret tarifesine göre ek olarak ücretlendirilir.

Faks, posta ya da kurye ile gönderilen yazılı talimatlardaki imzalar üyenin Takasbank'ta bulunan imza sirkülerindeki imzalar ile uyumlu olmalıdır. Faks talimatı gönderen üyeler talimat asıllarını aynı gün içinde Takasbank'a ulaştırmak zorundadırlar.

Yazılı talimatlar, gönderen üye kuruluşun antetli kağıdına basılı olmalı ve içeriğinde üye kodu veya müşteri numarasını içermelidir. Yazılı talimatlarda, ilgili talimatın veya SWIFT mesajının girilmesi için gereken tüm bilgiler eksiksiz ve doğru bir biçimde yer almalıdır.

Hak Kullanımı Talimatları

Hak kullanımlarına ilişkin talimatlar, Üye Web Menülerinden gönderilemediği için yazılı olarak kabul edilir.

Hak kullanımı talimatlarında, (1) Üye kodu veya müşteri numarası, (2) İlgili hak kullanımı bildirim mesajına (MT564) ait mesaj numarası, (3) Bu bildirimde yer alan opsiyonlardan tercih edilen opsiyonunun numarası ve adı, (4) Hak kullanımına konu olan dayanak menkul kıymetin ISIN kodu ve (5) Hak kullanımına konu olan kıymet adedi bilgileri yer almalıdır.

Talimat Durum Takibi

a. Üye Web Menüsü- “Yurt Dışı İşlem Talimatları”

Takasbank web menülerinden girilen talimatların durumu İzleme Ekranları altındaki “Giden Mesaj İzleme” ekranından takip edinilebilir. Bu ekranda mesajın durumu “Durum” kolonunda belirtilmektedir.

Takas talimatları için bu kolonda yer alan durum bilgisinin yeterli olmaması durumunda, ilgili takas talimatına ait mesaj numarası, “Gelen Mesaj İzleme” ekranlarında orjinal mesaj numarası aralığına yazılarak, bu talimat için gelen MT 548 Durum Bildirim mesajları listelenebilir. İzleme ekranları ve durum bildirim mesaj (SWIFT MT548) içeriğinin okunmasına ilişkin detaylı bilgi

Takasbank internet sitesinde yayımlanan [Global Saklama- Swift Mesaj Formatları ISO 15022](#) dokümanında yer almaktadır.

Giden Mesaj İzleme ekranında, gerçekleşen takas işlemlerinin durumu takas gerçekleşti, nakit işlemlerinin durumu ise nakit transfer gerçekleşti olarak izlenir.

Gerçekleşen hak kullanımı işlemlerinin teyidi “Gelen Mesaj İzleme Ekranı’nda gelen MT566 mesajları listelenerek izlenir. Hak kullanımı işlemlerine ilişkin detaylı bilgi Takasbank internet sitesinde yayımlanan [Global Saklama- Swift Mesaj Formatları ISO 15022](#) dokümanında yer almaktadır.

b. SWIFT ile Gönderilen Bildirimler

SWIFT erişimi olan üyeler talimatlarını SWIFT aracılığı ile Takasbank’a iletebilir. Bu üyelere talimat durum bildirimleri SWIFT mesajı olarak ISO15022 formatında gönderilir.

Hesaba Gelen Karşı Talimatlar

MT578 Settlement Allegement (Gelen karşı talimat bildirimini, henüz talimat girilmemiş ise gelir) mesajı olarak üyeye iletilir.

Takas ve Takas İptal Durum Bildirimleri

MT548 Status Advise (Durum Bidirim) mesajı

olarak üyeye iletilir.

Takas ve Takas İptal Teyitleri

1. MT 545- Receipt vs Payment (Nakit Karşılığı Kıymet Alış Teyidi)
2. MT547- Delivery vs Payment (Nakit Karşılığı Kıymet Satış Teyidi)
3. MT 544- Receive Free (Serbest Kıymet Alış Teyidi)
4. MT 546-Deliver Free (Serbest Kıymet Satış Teyidi) mesajı

olarak üyeye iletilir.

Nakit İşlem Teyitleri

1. MT900- Debit Advise: Nakit Çıkış Teyidi
2. MT910- Credit Advise: Nakit Giriş Teyit Mesajı

olarak üyeye iletilir.

Hak Kullanımı Teyitleri

MT566- Corporte Action Confirmation (Hak kullanım) teyit mesajı olarak üyeye iletilir.

Diğer Hizmetler

Saklama hizmeti verilen kıymetler kapsamında, vergi formlarının doldurularak Euroclear'a iletilmesi, menkul kıymet hak sahipliğinin Euroclear'a iletilmesi gibi ek saklama hizmetleri Takasbank tarafından sunulmaktadır.

Vergi formları ve diğer gerekliliklere ilişkin bilgilendirmeleri üyeler Gelen Mesaj Ekranlarından MT 564 Hak Kullanım Bildirim, MT 568 Hak Kullanım Bildirim Açıklama mesajlarından takip eder. Takasbank, Euroclear Bank'tan kendisine yapılan diğer bildirimleri üyelere e-mail ile bildirir.

Ücretler

Ücretler, ücret tarifesi ile belirlenir. Takasbank gerekli görmesi durumunda ücret tarifesinde değişiklik yapabilir. Ücret tarifesi, Euroclear Bank ve/veya diğer menkul kıymet muhabirlerinden alınan hizmet kapsamında Takasbank maliyetlerinin değişmesi, yeni yeni ücret kalemlerinin eklenmesi gibi nedenler ile gerçekleşebilir.